- د ســـەر روویـــێ دنـــێ دە تـــو خـــوارن هنـــدی برســـیتیێ ب لـــەزەت/ لـــەزیز نینـن. **(جەرڤانتس)**
- برسیتی، وسا زێدە دۆز، کین و تەکۆشینێ ناسناکە. **(رۆی چانسلەر)**
- یێ تێر هزر دکە برسی، یێ برسی ژی هزر دکە تێر نابە. **(بێناڤ)**
- هەکو مرۆڤ دێ برسی بگەرە، بلا تێر بمرە چێترە. **(م. ترك)**
- برسی مایین، ژ قەرداربوونێ چێترە. **(م. ترك)**
- برسیتی ب خوارنێ، نەزانی ب خوەندنێ تێ بـرین. **(م. چین)**
- برسیتی برایێ هەر کەسێ نینە. **(م. کورد)**
- برسیتی دیوارێن کەڤر دخوە. **(م. هۆلەندا)**
- برسیتی چێترین نانپێژە. **(م. ئیسڤەچ)**
- کەرێ برسی هەر گیا دخوە. **(م. ئیتالیا)**
- ژ بـۆ یـێ برسـی و سـرێبری/ سـەرماخواری، فـاژی ژی دەلال ناخویـا/ خویـا نـابـە. **(م. ژاپۆن)**
- برسیتی ل دەرگەهێ مالا مرۆڤێ کارکەر دنهێرە، لێ نەوێرە هەرە ژۆر. **(م. ژاپۆن)**
- گوهێن زکێ برسی نینن. **(م. پۆرتەکیز)**
- یێ برسی نامرە لێ چلەك دمرە. **(م. رۆس)**
- برسی نامرە چاڤ لێ رەش دبن، بێ ئاڤ/ تێنی نامرە رەنگ لێ زەر دبە. **(م. ترك)**
- یێ برسی و عەجەلێ وی هاتی سوحبەتێ دکـن. **(م. ترك)**
- زکـێ برسی پێخوارنێ ناخـوازە، خەو ژی بالگی. **(م. ترك)**
- مرۆڤێ برسی نەبە، نزانە کا نان چ یە. **(م. یەونان)**
- یێ تێر نان دبێژە یێ برسی نانۆك. **(م. یەونان)**

- برسی چ هەبە دخوە، ژاندار چ بە دبێژە. **(م. ترک)**

- برسی نەدە گۆتن، تێری نەدە لڤتن. **(م. ترک)**

- برسیتی هەستیێن هشك نەرم دکە. **(ریچارد هیلس)**

- هەکە تێرخوارنا تە هەبە خوارن، بانەکی کو سەرێ خوە تێدە دانی، بەندیتیا کورێ مروڤ ژی نەکی، ژ پشتا یێن دن نەبە ئابۆریا تە، تەمامە، د ناڤا رۆژێن هەتاڤ دەیی. **(عومەر خەیام)**

- یێ دەما تێر خوارن دخوە، گۆرا خوە پێ ددانێن خوە دکۆلە. **(م. ترک)**

بریار - بریاری - بیٚ بریاری

- دڤیٚ هەتا هەمی هەیی و دۆنە لبەر چاڤان نەییٚن دەرباز کرن تو بریار نەییٚن دان. **(ئا. کرۆفۆرد)**
- ئەز ژ بۆ سەرکەڤتنا تشتەکی، ژ بریاردایینا قەتعیتر پیٚڤە تشتەکی مرۆڤ بگەهینە سەرکەڤتنیٚ نزانم. **(و. فیتەر)**
- ب بریارترین لڤبازییٚن ژیانا مە، ب پرانی ییٚن کو ئەم قەت ل سەر نەڕامین و مە کرینە. **(ئا. گاید)**
- بریاری وەکی کێرا تیژە، تیژ و راست دبڕە. **(ج. م. کەیتن)**
- داویا بریاریٚن پیٚشیا دەما خوە هاتنە وەرگرتن نینن. **(ئۆ. وایلد)**
- د ناڤا فەلاکەتیٚ/ ئافاتیٚ دە بریاردان نیڤ ڕزگاری/ خلاسبوویینە. **(پەستالۆزی)**
- بیٚ بریاری و دەرەنگ مایین سەبەبیٚ سەرنەکەڤتنیٚ/ بنکەتنیٚ یە. **(و. ئە. چانینگ)**
- دڤیٚ مرۆڤ هەر بریارا دایی تەتبیق نەکە/ پیٚك نەیینە. بەس ییٚن راست، پیٚشە دەم دبینن و ب ئاقلانەیان پیٚك بینە. **(ئەپیکتاتۆس)**
- بیٚ بریاری مەزنترین نەساخییە. **(گویت)**
- بریارا باش ب تەجروبیٚ تیٚ دایین. تەجروبە ژی ب بریاریٚن خەلەت هاتنە دایین تیٚ قازانج کرن. **(زاگۆنا هیگدیٚن)**

- بێ بریـاری وەکـی کێرەکـە کـوە/ کـۆ یـە، هـەر تـشتێ دبـڕە پارچـە پارچـە دکـە و د درینە. **(ج. ماك. کەیتن)**

- کەسێ نکارە بریارا خوە بخوە بدە، بەرپرسیاریا ئەخلاقی ژێ نابە. **(ئەرِستۆ)**

- یەك بریارەکە ب تـەنێ ژێ خەلـەت هاتیـە دایـین ژ جنایـەتێ خـرابترە و بـەرەڤاژی جنایەتان دەستەك دکە. **(ف. باکۆن)**

- هەکە د بریارێ دە جهێ دلینیێ هەبە دێ پشکا خەلایێ ژێ زێدە ببە. **(ن. بۆناپارت)**

- کەسێن بێ بریار سەرکەڤتنێ حەق ناکن. **(ن. بۆناپارت)**

- یێ پر درامە بێ بریارە. **(ن. بۆناپارت)**

- پێشیا کو تو د دەربارەیی داباسەکی دە بگەهی بریـارەکێ، دڤـێ تـو گوهـداریا رایـێن کەسێن دن ژێ بکی. **(د. کارنیگ)**

- د بریارێ دە جهێ دلینیێ نینە. **(لامارتین)**

- هـێ بوویـەر ب داوی نـەبوویین، بریارەکـە قـەتعی/ بـری دایـین راسـت/ دروسـت نینـە. **(د. کارنیگ)**

- دڤێ هەر کەس ئازادیانە بڕامە و بریارێن خوە وسا بدە چێتر. **(د. کارنیگ)**

- ڕامان و بریارێن مە راستەراست ب رەوشا گیانیا مە ڤە گرێدایینە. **(ئا. کارل)**

- هەکـە هـوون دخـوازن ڕامـان و بریـارێن کەسـێ هـوون ل گـەل تـاخڤن بـزانن نـە ل گۆتنێن وی ل روو و چاڤێن وی بنێرن. **(پ. چێستەر فیلد)**

- داد/ حوقوق ل هەڤبەری مە هەمیان وەکی هەڤە، لێ ئەم ل هەڤبەری داد/ حوقـوق وەك هەڤ نینن. **(و. چێرچل)**

- دەما ئەز کەرب ڤەبوویی ئەز بریاران نادم. **(و. چێرچل)**

- مرۆڤێن مەزن ئالی ناگرن. **(کۆنفوشیۆس)**

- ژ بۆ تشتا دخوازی بکی ب ڕامان بریارێ بدە و بریارا تە دایی ژ موتلەڨا بنەجە/ پێك بینە. **(ب. فرانكلین)**
- خەتایێن بچووك پر مەزن نەکە، نەخوە نکاری بریارێن مەزن پێك بینی. **(و. جۆردان)**
- هەکە ئەم دەستەسەری خوە ببین، ئەمێ خوەیی مافێ/ حەقێ چیزکرنا قەدەرا خوە ژی ببین. **(ف. کلینگەر)**
- هەر کەس ژ بیرا/ هشا خوە رازی یە، لێ ژ ئاقلێ خوە مەمنون/ خوەشحالە. **(لا رۆچ)**
- دەما بریار تێنە دایین دڤێ ئالگری نەبە. **(ف. کاپ)**
- ب بوویەرێن پرئالی دە زوو بریاردان ژ عەڤدالیێ پێڤە تشتەك نینە. **(مونتایگن)**
- دادگەه دەما د دەربارەیی جنایەتان دە بریارێ ددن، ل دەلیلان دنهێرن، حەیف و مخابن کو هن کەس بێی کو دەلیلان بهێلن جنایەتان دکن. **(ئێرنێست ئۆتۆ)**
- هەکە هوونێ کارەکی بکن، دەرگەهێن بێ بریاریێ بگرن. **(ف. نیتزچ)**
- ل گۆر دیمەنێ/ یا تێ دیتن بریارێ نەدە. **(ج. لا فۆنتاین)**
- گومان و بێ بریاری پێشیا بەرڤەهاتنا مرۆڤ دگرن. **(ئـ. سیلۆن)**
- بریارێن خوە ب ڕایا هنێن دن دان راست نینە/ ل گۆر ئاقل نینە. **(س. سمایلس)**
- دەما حوکوم ددن ب سەبر گوهداری بکە، دەما دئاخڤی ببال بە، لێ د گەرین بیرڤەکری بە و بریارێ بدی ژی بێ ئالی/ بێ لایەن بە. **(سۆکراتس)**
- ئەز باوەریێ ب بریارێن کەسێن بەرژەوەندیێن وان مەڤز و باحس بن ناکم. **(ئا. تایلەر)**
- مرۆڤێن ب ئاقل بریارێن خوە نە ب عەجەلە، ب هزر و بیر/ ب فکر و ڕامان ددن. **(ج. تایلەر)**

- ژ بۆ کە ئەم د دەربارەیی مرۆڤەکی دە بگەهینە بریارەکێ دڤێ ئەم خوە ل بەندا مرنا وی بگرن. **(هـ. تۆم لینسۆن)**

- د دەربارەیی مرۆڤەکی دە ژ بەرسڤێن ددە زێدەتر تو دکاری ب پرسێن د پرسە بیریارەکێ بدی. **(ڤۆلتایەر)**

- ژ دەرڤەی نهێرینێ بریارێ نەدن. **(م. ئالمان)**

- د دەربارەیی داباشەکی دە بریارەکە ب گومان دان ب خەتا، بریارەکە قەتعی دان ژێ پێکەنۆك دبە. **(ڤۆلتایەر)**

- مرۆڤ د بریارێن د دەربارەیی هەڤ و دو دە ددن باندۆری دبن. **(ئۆ. وایلد)**

- ژ بۆ کو مرۆڤ د دەلالیێ بگەهە جارەك لێنێرین بەسە. لێ ژ بۆ کو مرۆڤ بگەهە بریارەکێ دڤێ گەلەك بڕامە. **(ئە. زۆلا)**

- هەکە دێ د دەربارەیی مرۆڤەکی دە بگەهی بریارەکێ دڤێ گوهداریا هەردویان ژی بکی. **(م. ئالمان)**

- کەسێ ب گوهداری کرنا ئالیەکی بریارا دایی راست نینە. **(م. ئنگلیز)**

- کەسێ د دەربارەیی یێن دن دە بریار دایی خوە مەحکووم کرییە. **(م. ئیتالیان)**

- پێشیا کو هوون د دەربارەیی یەکی دە بریارێ بدن خوە دانن جهێ وی. **(م. یەونان)**

- تو کەس د پەنجەرێ دە رێڤەچوونا خوە نابینە. **(بێناڤ)**

بیر - بیرهاتن - بیرئانین - زێن

- زێن/ بیر دۆسیا خیال، بیرهاتی، ئاقل، وجدان و گومانێ یە. **(ج. ب. باسیدۆ)**
- بیرا/ زێنا دەرەوین نابە. **(ئا. بۆلارد)**
- هندی هوون بیرا خوە باربکن هوونێ وێ بهێزتر بێخن. و ب قاسی ئەو هێز دکەڤە هوون ژی دێ ب باوەر بکەڤن. **(ج. کلاریان)**
- زێنا مە، داخوازیێن مە یێن مە ژ بیر کری تینە بیرا مە. **(ج. دراپەر)**
- ل جهێ ژ بیر کرنێ ب بیرئانینە فێری مە دکن لێ ب بیرئانین هەردەم دەلال نابە. زیرا د ناڤ بیرهاتنان دە چاوا کو یێن دەلال هەنە یێن خراب ژی هەنە. **(ماکس درایەر)**
- زێن/ بیر، ڤەنجینەیەکە کو هەمی بیرهاتنان د ناڤ خوە دە ڤەدشێرە. **(گ. فولەر)**
- ئەم تشتێن ب زەوق و رۆژێن خوەش عەلتینە تو جاران ژ بیر ناکن. **(ر. ئوێن)**
- بیرهاتنێن مە وەکی زنجیرەکی ب هەڤرا گرێدایی نە، دەما یەك هاتە بیرا مە یێن دن ژی ل دوو تێن بیرا مە. **(ئا. پۆپ)**
- بیر وەکی ڤەنجییەکە پر ب نرخە. چ تشتا ئەم بخوازین دکارین تێدا ڤەشێرین، پاشی ژی دەما هەوجەبوویینێ دەربێخین و ژێ مفادار ببین. **(ئە. رۆی)**
- د ژیانێ دە یا گرینگ نە ئەوە کو چ د سەرێ مە دە دەربازبوویە؛ یا گرینگ ئەوە کو کا ئەم چ ب بیرتینن و چاوا تێ بیرا مە. **(گ. گ. مارکێز)**

❖ ئـەز بیرێــن خــوە یــێن دەلال و خــراب ب تــو تــشتی نــاگوهورینم، دەمــا ئــەز ب تەنێ دمینم پێ وان گیرۆ دبم و خوە ژ ڕامانێن خراب دوور تێخم. هەر بیرەکە مـن د ژیانـا مـن دە وەکـی سـتێران جهـەکی تایبـەتی هەیـە. ئـاخ بـیر! ئـاخ بـیر! ئاخ بیر! **(و. سکۆت)**

❖ حەزکە بلا شرین بن حەزکە تال، بیرهاتن ئزدرابێ ددن. **(دۆستویڤسکی)**

❖ من ببە بهارا منا وندابوویی ئـەی بـیر. بـیرا مـن هاویـشکە مـن، مـن ڕزگـار کـە ئـەی سحر. **(ز. ئۆ. سابا)**

❖ بنرخترین سەروەتێ ئەڤیندار ژ بۆ هەڤ و دو دهێلن بیرهاتنن. **(ج. رێنارد)**

❖ بیرهــاتنێن وســا هەنــە کــو دەمــا مــرۆڤ بەحــسا وان بکــە، دەلالیــا وان ونــدا دبــە. **(ج. ساند)**

❖ بێــچارەتیا تــە، ب تــەنێتیا تــە تــێ ئــاقلێ تــە بیرهــاتن د تەحــسن دچــن ژ دەستێـن تـە. **(ئومید یاشار)**

❖ ئەز تشتێن لبەر چاڤێن من نابینم. تشتێن ئەز باش دبینم بـەس یـێن ئـەز د زێهنا خوە دە ب زندی دکم. زێنا من د بیرهاتنان دە یە. **(ج. ج. رۆسیۆ)**

❖ د ژیانا مە دە بلندترین، بهێزترین و ب فایدەترین دەستەکا مە بیرهاتنێن مـە یـێن ژ مالبابا خوە ئانیی نە. **(دۆستویڤسکی)**

❖ مرۆڤان تو تشت هندی بیرهاتنێن تال ناگرێدە هەڤ. **(لویس ڤێرنویل)**

❖ ئــەز، هــێ نهــا ژ بیرهــاتنێن سەدســالان خــوەیی بــبم زێــدەتر خــوەییێ بیرهاتنـانـم. **(ك. بادولاری)**

❖ ب بیرئانین تشتەکی دن، زانین تشتەکی دنـە. بیرئـانین بـەس تـشتێن ژ بـۆ پـارازتنێ تەسلیمی زێنێ هاتنە کرنن. **(سێنێجا)**

❖ بەهەشتا ئەم ژێ نەیێنە دەرخستن بەس بیرێن مە نە. **(ن. ریچەر)**

- زێنا من دبێژه "ئەڤ تە كرییە"، غورروورا من دبێژه "تو ڤێ ناكی". داویێ زێنـا مـن لبەر غورروورا من ستو دچەمینه. **(نیتزچ)**
- زێـن، بـەس دەمـا تـەجروبێ پێویـستی بـار كـرێ ژێهاتنـا خـوه یـا ئافرانكـار خویـا دكـه. **(هـ. پاینكۆر)**
- كەســێن بیرێــن وان یــەك ئــەنی/ جەپهــە دەمــەكی درێــژ ناچــنه خوەشــیا یێـن دن. **(لا رۆچ)**

بوویەر - واقیعە

(بنێر: بەلا، فەلاکەت، ئافات)

- بوویەرا د دیرۆکێ دە جۆرا یەکەمین چێبوویی تراژەدی بە ژی، هەکە بێتە دوبارەکرن دبە کۆمەدی/ پێکەنۆك. **(کارل مارکس)**
- هوونێ ببهن کو عەینی بوویەرا گرینگ سپێدە ب ئاوایەکی ئێڤارێ ب ئاوایەکی دن هاتیە زانین. **(گویت)**
- ل هێڤیێ نەمینە کو بوویەر وەکی تو دخوازی بقەومن. چاوا تێن بلا وسا بێن و تو ژی ڤێ قەبوول بکە، وێ دەمێ تو دێ هەردەم بەختیار ببی. **(ئەپیکتاتۆس)**
- نە کو ئەم بوویەران، بوویەر مە ئیدارە دکن. **(ئێمێرسۆن)**
- هەکە تو پێشیا بوویەر بقەومە تەدبیرا خوە نەگری، زەرەرا وێ دیسا تو دێ بکێشی. **(کۆنفوشیۆس)**
- پێشیا بوویەرێ دڤێ مرۆڤ تەدبیرێ بکە. **(ب. رۆزل)**
- دبە کو رۆژەکێ خیالێن مە بجھ بێن. ژ خوە هن بوویەرێن قەومی ژی زەمانەکێ خیال بوون. **(ئا. نۆبل)**